

en het dan komt tot een *genieten* van Zijn gemeenschap, zijn die oogenblikken toch weer zoo kort en trekt het zinnelijk-aardsche u al spoedig weer onlaag.

Is eindelijk het gewillig in dienst stellen, niet alleen van ons denken en begeren, maar ook van onze persoonlijkheid, van ons ik, als een der bestanddeelen van den godsdienst des harten, ook daarin is zoo veel onvolkomen en bevlekt door het vleesch.

Onze *onderwerping*, waarbij wij ons zelf tegenover God moeten verloochenen, slaat straks, als het kruis ons te lang of te zwaar drukt, in ongeduld en opstand tegen God om, of wordt tot die resignatie of gelatenheid, waarbij het niet meer een zich gewillig onderwerpen, maar een uit nood niet anders kunnen is.

En ons *gehoorzamen* of onderschikken van onzen wil aan Gods wil, in heilige liefde, wordt, behalve dat het altijd onvolkomen is, bovendien door loonzucht of door het zoeken van „ons geluk” als het laatste doel, ontheiligd.

Dit alles nu vindt zijn oorzaak in het „vleesch”, en zoo is dan door het „vleesch” onze godsdienst des harten niet dan onvolkomen en met zonde bevlekt.

In onzen Borg kunnen wij ook daarin alleen voor Gods gericht bestaan.

Toch wil een kind des Heeren deze onzuiverheid niet.

Hij zal daarom de *middelen* gebruiken om zichzelf te reinigen ook van deze besmetting (2 Cor. 7: 1).

Over die middelen hopen wij te handelen bij de overdenking van het tweede gebod.

„Zoo verzondigde hij zich verder.”

Toen Pharaó zag, dat de regen en hagel en de donder ophielden, zoo verzondigde hij zich verder, en hij verzwaarde zijn hart, hij en zijne knechten.

Exodus 9: 34.

Een eerste kleine val in een zonde, die sinds lang op u leede, kan u tot staan brengen, en u juist voorgoed met die zonde doen breken. Maar heeft die eerste zonde dat beslissend gevolg niet, dan wordt ze meestentijds de brug naar erger zonde, waarover ge ten slotte, zoo God u niet tegenhoudt, voorgoed op het pad des verderfs raakt.

Men zij hier uiterst voorzichtig. De onloochenbare waarheid, dat een begane zonde, onder Gods bestel, een *gelukkig* gevolg kan hebben, wordt zoo licht gevaarlijk misbruikt; en men weet wat geweldig misbruik van die waarheid vooral in antinomiaansche kringen vaak gemaakt is.

Toch mag daarom de kern van waarheid, die er in ligt, niet miskend. Vooral een zinnelijke zonde kan u lang teregen; dat ze u lokt; dat ze u bekoort; dat ze u werveling en uw gedachte bezighoudt; u reeds lang met haar bevoelen doet in uw hart.

In zulk een geval nu kan een eerste toegeven aan zulk een zonde metterdaad, door het ellendige gevolg, uw blik op die zonde geheel omkeren, en u afschuw van doen krijgen, en u haat tegen inboezemen, en er u voorgoed van genezen. Zoo is meer dan eens een eerste dronkenschap het middel geweest om voorgoed met den drank te breken, en er vijf andig tegenover te gaan staan.

Dit komt dan daarvandaan, dat zulk een zonde zich aanvankelijk alleen van haar verlokkelijken, verbedelijken kant liet zien, en haar bitter gevolg bedekte niet, terwijl na een eerste toegeven er aan, onmiddellijk dat bittere gevolg uit komt. Dit breekt dan de bekoring, en maakt van haar aansloeken u vrij.

Maar er moet aanstands bijgevoegd, dat dit afstoetende gevolg dan uitsluitend aan de genade Gods te danken is, die uit het kwaad het goed deed voortkomen, en nooit in eenig opzicht aan de zonde die begon werd.

Ge ziet dan ook, hoe in tal van andere gevallen de uitkomst juist *omgekeerd* is; hoe één begane zonde tot nieuwe zonde prikkelt, en hoe het al spoedig een aldoor zondigen wordt, zoodat ten slotte de conscientie zwijgt, en het voort en verder zondigen tot een tweede natuur werd.

En dit kan, als er geen genade intreedt, niet anders.

De zonde is een macht. Ze is een macht, die haar bondgenoot in uw eigen zin en neiging heeft. En het eenige waardoor het uitbreken van de zonde onvankelijk gestuit wordt, is het *zedelijk weerstandvermogen*, dat ge door de gemeene gracie meekreegt op uw levensweg, en dat door opvoeding en omgang werd versterkt.

Wist ge u nu dusver van zulk een zonde rein te houden, dan treedt ge bij elke nieuwe verleiding telkens weer met dit overzwakte weerstandvermogen tegen haar op. Ge hebt ze als zonde leeren verfoeien. Ge weet, dat ge er kwaad mee zoudt doen. Ge zoudt ze niet aandurven als uw vader of moeder er bij waren. Er zit een schrik tegen zulk een zonde in uw hart.

Maar bezwijgt ge, al is het ook slechts eens, dan krijgt dit weerstandvermogen in u een knak, doordien ge nu met de zonde, waartegen ge eens vreemd overtoont, vertrouwd zijt geworden.

Zoo is uw kracht tot verzet en tegenweer geminderd; hierdoor is naar proportie de macht van de zonde die u ten val wil brengen, grooter geworden; telkens duurt de strijd dan ook korter, en al spoediger wordt ge overwonnen.

En zoo gaat het op 't hellend vlak voort. Ziende dat er toch geen tegenhouden meer aan is, geeft ge u ten slotte zonder strijd over. Uw conscientie spreekt nog wel, maar het oor des geestes hoort reeds minder. Tenslotte houdt zelfs elke onthutzing op. Van overwinnaar wordt ge slaaf. En het einde is, dat de slaafenaar er u toebrengt om de gehoorzame dienaar te worden van dezelfde zonde, waartegen ge u eerst met heel uw ziel hadt aangekant.

Natuurlijk, Gods genade kan, almachtig als ze is, elk oogenblik ingrijpen. Van zijn recht en macht om u te redden, doet God nooit afstand. De verst afgedoolde is door die almachtige genade teruggebracht. En dat is juist het heerlijke in ons Evangelie, dat geen zondaar, hoe diep ook in het slijk zijner zonde weggezonden, ooit behoeft te wanhopen.

Maar die werking der genade nu daargelaten, en den zondaar op zichzelf genomen, dan is er bij het voort- en aldoor zondigen geen middel

meer, om aan de heische zuiging, die u naar de diepte trekt, te ontkomen.

Dan zinkt ge. En dan is het einde niet maar, dat gestede gewetenloos en steeds meer zondigt, maar veel meer nog, dat tenslotte *uw persoon zelf* in die onde opgaat, d. w. z. dat ge niet slechts zondigt, maar dat ge u zelve, uw persoon, uw innerlijk wezen geheel *verzondigt*, tot ge eens in uwe zonde sterft.

Zóóver was het proces der zonde bij Pharaó gekomen, en daarom staat er, heel Gods kerk ter waarschuwing, van dien satanischen en trot schen geest in Exodus opgetekend: *Zoo verzondigde hij zich verder.*

Pharaó zij hier met nadruk en met opzet genoemd, omdat juist zijn voorbeeld toont en bewijst, hoe volstrekt onjuist het is, bij zulk verzondigen van uw persoon schier uitsluitend aan zinnelijke zonde te denken.

Satan heeft nooit één zinnelijke zonde begaan, en toch is satan onder alle scheepselen de eerste zondaar geweest en de grootste zondaar gebleven. Satan is een louter geestelijk wezen, en van uitspatting in uitwendig zinnelijke zonde van wellust, dranksucht, geldzucht en zooveel meer, kon deswege bij den Vader der leugen geen sprake zijn.

Satan's zonde was geestelijk. Zonde van hoogheidswaan, van trots, van zelfverheffing, en in verband hiermede van leugen en sluwheid.

En daarom is de fout en de zelfverblindendheid zoo onvergelyk, als de publieke opinie iemand dan bijna uitsluitend *onzedelijk* noemt, als hij in de zonden des lichaams valt, en er bijna geen brandmerk voor heeft, als iemand zich verzondigt in ijdel denk van zichzelf, in trots, en in hoovaardij.

Gevoel hiervan is dan ook, helaas, dat juist zij die in de Pharaó's zonde vallen, bijna niet merken dat ze zondigen, en zich inbeelden dat ze te rekenen zijn onder de bij uitstek brave, wijl reine en zinnelijk zichzelf beheerschende, personen.

In verband hiermede nu is het opmerkelijk, dat de Schrift ons in Pharaó het scherpst belijnde beeld teekent van een principieel verdorven zondaar die zich tegen God stelt, en dat bij hem zich die verharding van 't hart toont, die den hoogsten graad van zedelijke zelfvernietiging kenmerkt.

Hieruit mag natuurlijk nimmer afgeleid, dat daarom de zinnelijke zonde ook maar eenigzins een vergeeflijk karakter zou dragen. Psalm 51, de diepste toon van schuldbesef, leert 't ons wel anders. Maar wel blijkt dit, dat het schreien om genade soms zelfs diep opkomt uit het zinnelijk verdorven hart, maar dat het in trots en hoovaardij verstort en bevroren hart eer nog in verdere verharding overslaat, dan dat het voor God zou breken.

Zij daarom in Christus kerk voor de beide sterk zuigende stroomen van zonde die door het leven gaan, toch helder het oog geopend.

God schiep ons met ziel en lichaam. Als mensch bestaan we daarom en zinnelijk en geestelijk. En zoo kan het niet anders of de booze macht van satan, die ons verderft zoekt, tast ons van twee kanten aan, en poogt den een vooral zinnelijk, den ander vooral geestelijk in zonde te verstricken en tot verzondiging van zichzelf te brengen.

Tegen dit tweeledig gevaar moet daarom de predicaatie, moet de opvoeding, moet de zedelijke strijd van het leven zich keeren, en juist dat doet de zedelijke actie in den regel niet. Ze bestrijdt dronkenschap, ze strijdt tegen onreinheid, ze strijdt tegen schraap- en geld- en genotsucht, maar de trots, de hoovaardij, de zelfverheffing laat ze in den regel ongemoeid. Geklaagd moet zelfs, dat niet zelden juist onder hen, die tegen deze zinnelijke zonden den strijd hebben aangeboden, maar al te sterke inbedding van eigen voortreffelijkheid rondsluip.

Dat nu de nog half brave wereld zoo cordeelt laat zich verstaan; maar onbegrijpelijk is het, dat de Kerk van Christus en de Christenen in het gemeen, met Gods Woord voor oogen, het eenzijdige van een aldus opgezette *zedelijke actie* niet inzien, en zich ten deze uit het spoor der Schrift naar het halfslachtig spoor der wereld lokken laten.

Het gebroken hart en de verslagen geest staan lijnrecht juist tegen de trots van het eigen ik over. De nederigen van geest heeft Jezus zalig gesproken. Het kindeke heeft hij ons als voorbeeld gesteld. En dit is daarom de in heel het Evangelie overheerschende toon, omdat de strijd niet tegen vleesch en bloed, maar tegen satan gaat, en satan juist het meest karakteristiek in de geestelijke zonde zijn scepter zwaait.

Het *wee u* tegen de Farizeers staat scherp tegenover de zoekende liefde waarmee onze Heiland onder de hoeren en tollenaars rond waart.

En dat ook hierin Oud- en Nieuw-Testament één is, blijkt uit niets zoo duidelijk als uit de machtige tegenstelling tusschen Pharaó en David. Bij David een: „Ontoendigd mij met hyssop en mijn ziel, nu gansch melaatsch, zal rein zijn en genezen”.

Bij Farao daarentegen het oordeel der verharding, en op grond daarvan het schrikkelijke woord: *Zoo verzondigde hij zich al verder.*

Amsterdam, 18 Maart 1904.

De effectus civilis.

Prof. Fabius heeft een goed werk gedaan met de rede, door hem gehouden in eene samenkomst van de studenten der stedelijke Universiteit te Amsterdam, 17 Februari j.l., waarbij verschillende sprekers over het wetsontwerp van het Hooger Onderwijs hun meening zouden zeggen, met beknamen spoed in het licht te geven onder den titel „De Effectus Civilis.”

Reeds op zich zelf verdient het feit waardeerend, dat Prof. Fabius in dezen kring optrad, waar hij van te voren wist, dat een warm applaus veeleer aan Mr. Troelstra, dan aan den hoogleraar der Vrije Universiteit zou ten deel vallen.

Het betoog zelf, dat Prof. Fabius leverde, is kort en bondig. De hoofdgedachte is, dat heel de strijd tegen dit wetsontwerp feitelijk niet tegen dit wetsontwerp gaat, maar reactie is tegen de vrijheid van Hooger Onderwijs, die reeds in 1876 in de wet is gewaarborgd. Met fijne ironie worden de gewone argumenten der tegenstanders weerlegd, en Mr. Levy mag dankbaar wezen, dat hij bij deze vernietigende critiek niet aanwezig was.

Toch zal ook dit pleidooi van liberale zijde wel weer doodgezegen worden, De

gemakkelijkste tactiek, wanneer men niet overtuigd wil worden. Maar een tactiek, die eigen zwakheid het duidelijkst verradert. Als getuigenis tegen liberalistische eng-hartigheid heeft dit geschrift blijvende waarde.

Het laatste bolwerk.

Wie gehoopt had, dat de liberale partij haar exclusieve hooghartigheid zou hebben afgeleerd en ook aan de andere richtingen in ons volk recht zou willen laten weder- varen, is door de jongste Kamerdebatten wel voor goed ontgoocheld.

Aanvankelijk scheen het, alsof de strijd een nobeler karakter zou dragen. Het *Sociaal Weekblad* pleitte voor de vrijheid van het Hooger Onderwijs. Prof. Holderwaag zijn uitnemende brochure uit. Zelfs het *Vaderland* verklaarde zich bereid met het Wetsontwerp mee te gaan, mits enkele detailspunt gewijzigd werden.

Maar wie daarop zijn verwachting bouwde, dat in de Kamer door loyale medewerking der oppositie een nationale wet zou tot stand komen, kwam bedrogen uit. Of hoog bevel van de Loge dan wel politieke machinatie hierbij mede in het spel komen, kan in het midden gelaten worden. Feit is, dat heel de liberale partij, van haar meest conservatieve tot haar half socialistische schakeerder, de hand der verzoening weigerde. En het *Handelsblad* coquetteert reeds met de Hervormde Kerk-partij om voor den prijs der herstellende Theologische faculteit het Christelijk Ministerie te doen struikelen over de eerste wet, waarin het Christelijk beginsel nu eens niet onduidelijk te proeven valt.

In zooverre deze strijd een zuiver principieel karakter droeg, heeft hij niet weinig er toe bijgedragen om de tegenstelling tusschen de twee groote groepen, waarin ons volk verdeeld is, scherp in het licht te doen treden. Al maakte de liberale partij de Vrije Universiteit tot mikpunt van hare vaak lasterlijke aantijgingen; al trachtte ze den heer Lohman te prikkelen door hem telkens te herinneren aan zijn „wegzenden in de woestijn”; al poogde zij de Christelijke-historischen te lokken door de aanvullings-catheters; telkens drong in het debat de waarheid op den voorgrond, dat de strijd ging tegen de *geeloovige* wetenschap.

Mr. Levy, het enfant terrible der liberale partij, heeft nog onlangs in de *Groene Amsterdammer* het ronduit gezegd: uw geloof als zielsmotive op religieus gebied wekt onze bewondering, maar zoodra dat geloof ook op wetenschappelijk gebied zich wil doen gelden, wordt het voor de wetenschap een bederf en houdt het op geloof te zijn. En datzelfde lied werd in allerlei toonaard door heel de liberale partij nagezongen, ook al trachtte Prof. v. d. Vlugt een andere wijs aan te heffen.

Voor dien principieelen strijd zijn wij dankbaar. Daaraan hebben wij te danken, dat bij alle verschil van inzicht tusschen de verschillende groepen der Christelijke partijen omtrent den weg tot herstel, die moet worden ingeslagen, de eenheid niet verbroken werd. Onverschillig of men het principieele standpunt der Vrije Universiteit deelde of verwierp; of men ijverde voor aanvullingscatheters, Nationale Universiteiten of Christelijken grondslag of voor vrije hogescholen, die een confessioneel karakter dragen; hierover was men het eens, dat de wetenschap niet langer mocht worden prijs gegeven aan de mannen van het ongeloof; dat er ook op dit gebied voor de Christelijke actie plaats moest worden gemaakt.

Met warme waardeering heeft dan ook ons Christenvolk de pleidooien voor de Christelijke wetenschap gehoord. Het leeuwendeel droeg zeker de Minister weg, die bij de verdediging van zijn wetsontwerp in kracht van welsprekendheid, in gevatheid van argumentatie, in hoog houden van het debat zich zelve overtrof en zelfs den lof der liberale pers inoogste. Maar daarnaast komt niet minder dank toe aan mannen als Mr. de Savornin Lohman, Mr. Idenga, Dr. Talma, Nolens, Mr. Aalbeer en Mr. Heemskerk, om slechts enkele mannen te noemen, die zoo krachtig in dezen strijd den Minister ter zijde hebben gestaan.

Bevreesd voor de toekomst zijn wij dan ook niet.

Al zou de Eerste Kamer het wetsontwerp verwerpen en de Statenverkiezing aan de liberale partij een tijdelijke meerderheid bezorgen, zoodat ons Christelijk ministerie tot afreden gedwongen werd, de Christelijke actie gaat toch door en de eindoverwinning is zeker.

De liberale partij weet, dat de Hoogeschool haar laatste bolwerk is.

Ze heeft eerst beproefd op het gebied der lagere school het Christelijk onderwijs te snuiven, en ze moesten eindigen, door schade en schande geleerd, met de gelijkheid van het bijzonder onderwijs te erkennen.

Dank zij den invloed der Christelijke school, is allengs een keer gekomen in den volksgeest, en aan de oppermachtige heerschappij van het liberalisme in het parlement is een einde gemaakt. Reeds ten tweeden male trad een Christelijk ministerie, gesteund door de meerderheid der volksvertegenwoordiging, op.

Macht heeft het liberalisme alleen aan onze Hoogescholen, waar de geestelijke elite van ons volk gevormd wordt. Daarom klemde de liberale partij zich aan de Universiteiten vast. Het is voor haar *a question de bono et malo*. Als ook het Hooger Onderwijs van den druk der liberale overheersing is vrij gemaakt, eerst dan kan de Christelijke volksgeest triomfeeren.

En die triomf zal komen.

Wanneer ons volk maar helder inziat, dat de strijd niet gaat om een voorrecht voor de Vrije Universiteit, maar om de diepste vraag of, op het gebied der weten-

schap, de soevereiniteit van God zal worden geëerd.

Keucheniuschool.

Namens den Raad van Toezicht op de Keucheniuschool wordt ons het volgende schrijven gezonden, dat wij gaarne een plaats inruimen in ons blad:

Hooggeachte Redactie!

De Raad van Toezicht op de Keucheniuschool droeg mij op in uw blad uiteen te zetten het hooge belang der school voor allen zedingsarbeid op Midden Java en haar groote behoefte aan steun in bede en gave. De Raad van Toezicht toch meent, dat ons Gereformeerde volk nog te weinig van deze voor alle Zedingswerk onze kerken uiterst gewichtige zaak op de hoogte is. Daarom verzoek ik U beleefd, bigaand suk in Uw blad onveranderd op te nemen. Tegelijkertijd zenden we een gelijklopende missive aan de *Baanw.*

Met alle hoogachting,

Uw dienstw.

Dr. G. J. RUYSSENAERS.

Djoejarcas, Februari 1904.

Het hooge belang onzer Keucheniuschool.

Het bestaan der Keucheniuschool is een bewijs, dat onze Geref. Broeders reeds lang overtuigd waren hoe noodig het is, een eigen opleidingschool voor de inlandische helpers te hebben.

De Zending, en later de Missionaire Predikant, kon misschien in 't begin van zijn arbeid zelf alles afdoen, doch zeker werd reeds spoedig de omvang der werkzaamheden voor hem alleen te groot. Daarom werd hulp gezocht en gevonden bij die Inlandische Christenen, die van goede belijdenis en sierlijken wandel, uitstekende hulp boden in de lagere scholen en bij het nitreiken der medicijnen.

Daartoe moesten ze echter eenige opleiding ontvangen. In den aanvang kon de Zending die wel geven, doch deze werkzaamheid bond hem toch te zeer de handen; en er was te weinig overeenstemming en systeem in die opleiding.

Daarom werd een school gesticht, waar jongelui van Christenouders en goeden aanleg onderricht ontvingen om, na de school te hebben doorlopen, als aspirant helpers bij den Predikant te komen. Dan gaven zij les op de lagere scholen, en ontvingen zelf nog onderricht om mettertijd ook het Evangelie te gaan verkondigen aan hun eigen volk.

Die school is de Keucheniuschool. Zoo is de toestand tot op heden. Aan de school is Br. Zuidema als onderwijzer, en hij wordt thans bijgestaan door een inlandischen helper.

Maar dit bleek niet voldoende. De Predikanten moeten de jongelui, die de school verlieten, nog elken dag les geven, en altijd helpen, opdat ze des Zondags kunnen optreden in de Vergaderingen der inlandische Christenen. De morgenuren konden niet daaraan besteed worden, wijl de jongens dan zelf school houden, en alzo wordt het middaguur van 4-6 daarvoor bestemd; een uur dat zich zeer bijzonder leent tot het bezoeken der Javanen, 't zij Christenen of Mohammedanen, tot huisbezoeken en evangelisatie. Van zelf dus, dat deze arbeid schade moest lijden ter wille der helpers.

Ten slotte bleek de opleidingsarbeid aan de Keucheniuschool voor een Europeesch onderwijzer te zwaar.

Van dit alles overtuigd besloot de Synode onze kerken, te Arnhem gehouden, den 19 en 20 Aug. 1902 de Keucheniuschool te reorganiseren; ze sprak den 19ten Augustus de wenschelijkheid uit de school naar Jogja te verplaatsen; en Docent en een Directeur zouden worden benoemd, een leerplan worden vastgesteld; en de eisch is gesteld, dat de jongens, die de eerste afdeling der school zullen verlaten, in algemeene ontwikkeling gelijk moeten staan met inlandische onderwijzers van Gouvernementscholen.

't Is nu Maart 1904. Dus anderhalf jaar later. Een leerplan is voorlopig vastgesteld. De reorganisatie is tot een zeer klein begin van uitvoering gekomen. De school is tijdelijk naar Jogja verplaatst, waar in een aan de eischen niet voldoende huurhuis de lessen worden gegeven en de jongens wonen. Voor zoover hier bekend, is nog geen Directeur of Docent benoemd, waar door ook de eigenlijke reorganisatie geen voortgang hebben kan. In Jogja is grond gratis door den Sultan afgestaan, terwijl in Holland een extra collecte is gehouden, mede met 't oog op de reorganisatie. Met den bouw kan echter niet begonnen worden voordat er voldoende fondsen zijn.

Indien alles voorspoedig gaat, zullen over twee jaren voor 't eerst jongelui 'e gereorganiseerde school verlaten om in de hulpdiensten werkzaam te zijn en later een andere opleiding te ontvangen, ook aan de Keucheniuschool, voor helper in den Dienst des Woords.

De reorganisatie gaat dus langzaam, uiterst langzaam. We maken hier niemand een verwijt van. Correspondentie kost veel tijd en alle bezwaren eischen hun overweging.

We meenen thans aan onze Gereformeerde broeders en zusters eens duidelijk te moeten maken, dat de school broodnoodig is. Noodig voor de Mis. Pred., die zonder helpers immers, waarde broeders, geen school kunnen openen, geen spreker naar de dessa zenden om op den Rustdag de Christenen uit het Woord te voeden en te vermannen. Zonder helper kunnen ze niet de kranten verplegen. Wat zou het Petronella-Hospitaal zonder helpers zijn? 't Is maar niet genoeg als ze handig zijn in het verbinden en verplegen, als ze helpen kunnen bij de operaties, maar ze moeten het Evangelie kunnen verkondigen; spreken tot het harte des volks van den Verlosser; troosten de kranken, ook de aanzienlijke kranken, hen wijzen op de armoede hunner zielen en hen leiden tot den Christus. Ze moeten zelve telkens kracht putten uit 't Woord.

Dus overal hebben we helpers noodig. Mannen des geloofs; mannen die goed onderlegd zijn in de waarheid; die evangeliseeren; die school houden; die verplegen; die een stichtelijk woord spreken; die bidden voor hun volk en worstelen met allen boosen vijand hier; die staan voor de eere Gods.

Wat dan nog de taak is der Mis. Pred., vraagt ge?

Die moeten in alles hun ten voorbeeld zijn. In het zoeken van 't verlorene; in 't prediken, in het leeren en vermannen; in 't jiver; in gebed; en ze zullen hen helpen als een vader zijn kind, hen opbeuren, steunen, controleeren, bemoeiden. Dat doen ze nu ook wel, maar thans moeten ze nog te veel tijd besteden aan hun helpers zelf en kunnen ze te weinig doen voor de Javaansche bevolking.

Straks, als de helpers, goed geschoold, wel

onderwezen, tot dien arbeid mogen ingaan, meer zelfstandig, meer bewust, beter toegerust tot den zwaren strijd, dan zal 't een lust en vreugde zijn met hen te werken, te worstelen, te redderen het verlorene, te overwinnen in 't Heeren Naam.

Mocht dan weldra de school aan haar doel beantwoorden.

Daarvoor is noodig uw bede. Bede om geschikt personeel; om mannen die in biddend opzien tot den Heere dien jongen mannen de wapenen in dezen geestelijken strijd zullen leeren hanteren, die hen zullen onderwijzen in algemeene kundigheden, zoodat ze een Gouvernementsonderwijzer kunnen te woord staan en ook tegenover hun inlandische hoofd en aanzienlijken hun woord weten te doen.

Bede om flinke jongens, wier begerte 't niet is straks een baan te krijgen; die niet na de scholieren in den morgen den dag voortverloieren, maar die ijverig zijn in goede werken, die den ernst des levens verstaan en een hartelijke begerte hebben den Heere en hun volk op 't best te dienen; die rijk zijn aan liefde en ijver.

Maar noodig is ook uw gave. Een Docent, een Directeur, een eerste Leraar, inlandische onderwijzers, onderhoud van gebouwen alles brengt zijn kosten mee. Elk jaar weer. Overtochtskosten en salarissen doen den flinken greep in uw Zendingkas. Daarom is een extragave welkom, maar niet voldoende; daartoe is een vaste, groote bijdrage noodig. Ge geeft hier voor heel de Zending. De school is — menschelijk gesproken — de krachtbron voor onzen arbeid, de elektrische centrale voor heel het terrein.

Broeders en Zusters, ik mag niet meer vergen van onze goede Redactie. Gedenkt dan in uw bede onzen Deputaten, die waarlijk in deze dagen een zwaren post hebben; den Raad van Toezicht die vrel te verantwoorden heeft. Gedenkt heel onze Zending, en maakt door uw bede en gave ons den arbeid licht en u zelf 't harte blij en vroolijk.

En hoore de Heere in Zijn genade uw bede; zegene Hij uw gave; bouw Hij de school; sterke Hij de leeraars; beziele Hij de jongens met liefde voor Hem en hun volk. Zegene Hij allen Zendingarbeid, ook door de Keucheniuschool. Dat ze groeien en bloeien Hem ter eere!

Namens den Raad van Toezicht:

Uw Broeder in Christus,

Dr. RUYSSENAERS.

De Raad van Toezicht op de Keucheniuschool:

D. BAKKER, Voorzitter.

S. J. D. ESSER, Scriba.

Dr. C. ZWAAN.

J. G. SCHUREK.

Dr. RUYSSENAERS.

(Verzoek aan de Gereformeerde pers: Drukt het over!)

Het is zeker goed, dat op Keucheniuschool de aandacht gevestigd wordt. Zonder een flinke opleidingschool voor onderwijzers en helpers slaagt de Zending in Indië niet.

Maar zal de liefde voor de Keucheniuschool bij ons Gereformeerde volk even sterk worden als voor het Petronella hospitaal, dan moet die school eerst gereorganiseerd worden. Zoodaals ze thans bestaat, lijdt ze een kijnwend leven, gaat er geen kracht van uit, beantwoordt ze niet aan haar doel.

Aan het hoofd der school moet een man komen te staan met academische opleiding, met paedagogische gaven; het leerplan der school moet met advies van deskundigen in Nederland en in de Oost worden herzien; en het onderwijzend personeel moet zoo worden uitgebreid, dat er afzonderlijke klassen kunnen gevormd worden, voor de inlandische onderwijzers en voor degenen, die als helpers bij de prediking zullen optreden.

Aan wie de schuld ligt dat deze reorganisatie, waartoe de Arnhemse Synode besloten heeft, nog niet verder gevorderd is, zullen wij niet beoordeelen.

Maar wel zij hier openlijk uitgesproken, dat het tijl wordt, dat de school, die den schoonen naam van onzen Keuchenius draagt, aan haar hooge roeping ga beantwoorden.

En wij zijn dankbaar, dat de broeders in Indië, die met het toezicht op de school belast zijn, daartoe de Kerken in Nederland zoo dringend opwekken.

Nationaal.

Dr. Kromsigt houdt in de *Gereformeerde Kerk* vol, dat de vrijmaking van het Hooger Onderwijs geen nationaal belang raakt, maar alleen een privilege bedoelt voor de Gereformeerde Kerken.

Ons argument, dat het wetsontwerp voor de Theologische faculteit der Vrije Universiteit geen de minste vrucht af werpt, wordt aan de lezers der *Gereformeerde Kerk* niet eens meegedeeld, laat staan weerlegd.

De Vrije Universiteit en de Vrije Kerk komen volgens Dr. Kromsigt beide uit den separatistischen wortel op, geven aan het ongeloof het nationale leven prijs en trachten slechts voor een kleine groep het zout der Gereformeerde beginselen te bewaren. Wij zijn op kerkelijk en politiek gebied labadist.

Tegen deze averechtsche voorstelling van ons bedoelen mag de *Herant* niet nalaten te protesteeren. Hoe vijltig deze voorstelling door Dr. Hoedemaker en zijn volgenden gepropageerd wordt, ze is onwaar. En bij een eerlijk debat mag men aan zijn tegenstander geen bedoeling toeschrijven, die lijnrecht met zijn woorden en daden in strijd is.

Het valsche separatistische beginsel, waar van Dr. Kromsigt ons beschuldigt, is door niemand scherper dan door de *Herant* bestreden. Als goede Calvinisten zijn wij nooit tevreden geweest met een stuk van het leven, een deel der natie, maar hebben wij geworfeld om voor heel ons volk en voor elk terrein des levens de ordinantien Gods weder tot eere te brengen. Heel onze strijd op politiek en kerkelijk gebied had geen ander doel, dan om het zout van Gods Woord weer in te dragen in ons volksleven. Van Doopersche nijdning, van Ethische politophobia, van mystiek ons terugtrekken, „met een boekje in een hoekske”, is bij de *Herant* nooit sprake geweest. Eer omgekeerd is op elk terrein van het

leven, van Se Wetenschap, ons roepen g naar de Christ ons volk gele

In dat de formeerde bri van harte en over de mid best bereikt!

Dr. Kroms alle heil van fessie doen za van een voll denis en tuch van onze nat door mannen heid zullen b

Ons heeft Overheid, die kiest, altijd te leggen; d lidenis noel kan; dat de onder de hoe heid maar i allerlei ketter

Maar al hi geleerd, dan land een lan waaronder d minderheid v elk bevoorre boven de ant hebben reken veranderden en niet vruch ann de verwu toch niet ber

Ook in die voor ons een biedigen hebl

Vraagt me invloed uitga de menschen ijveren of va en de Vrije kan het antw

Op politie voor de chris leaven opkon haar sterkerste Dr. Kromsigt labadisme do

Op het te omium con van Dr. A. Dogmatiek v nen van de Calvinisme in schappelijke

Het zou aan te toom der Christel diakonaat en Vrije Kerk, r reformeerde toepassing he meerde broe hebben mee geplukt.

Te roemer wanneer Dr. lander in de die op heel e van de Ger en van man Van Ronkel niet van oo ons niet ongi

Het verwij een kerlistis rechtbank di handhaven.